

Plan mot diskriminering och kränkande behandling i grundskola

Planen gäller från 2019-09-31

Planen ska revideras senast 2020-09-01

Ansvariga för planen: Rektor, elevråd, personal

Innehåll

Vår vision	2
Delaktighet	
Elevernas delaktighet	2
Vårdnadshavares delaktighet	2
Personalens delaktighet	2
Förankring av planen	2
Utvärdering	2
Hur har förra årets plan utvärderats	2
Vad blev resultatet av utvärderingen	2
Hur ska årets plan utvärderas	3
Ansvarig för planens utvärdering	3
Främjande insatser	4
Val av område att arbeta med och planering för detta	4
Kartläggning	5
Metoder för kartläggning	5
Hur har barn, föräldrar och personal gjorts delaktiga	5
Resultat och analys av kartläggningen	5
Förebyggande åtgärder	6
Val av område att arbeta med och planering för detta	6
Rutiner för akuta situationer	7
Policy	7
Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling	7
Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av andra elever	7
Rutiner för att utreda och åtgärda när barn kränks av personal	8
Rutiner för uppföljning och dokumentation	8
Vem är ansvarig?	8
Personal som elever och föräldrar kan vända sig till	8
Bilaga Definition av begrepp	9

Vår vision

Göingeskolans vision

Ingen skall utsättas för mobbing, trakasserier eller främlingsfientlighet. Ingen skall utsättas för direkt eller indirekt diskriminering på grund av etnisk tillhörighet, funktionshinder, kön eller sexuell läggning.

Alla elever på Göingeskolan skall känna sig trygga och må bra i skolan.

Delaktighet

Elevernas delaktighet

Eleverna har deltagit i arbetet genom en digital enkätundersökning VT -2019. Enkäten genomfördes i samråd med Göingeskolans elevråd, sammanställdes av skolans lärare Magnus Birgersson, som ansvarar för elevrådet. Detta ledde till att vi ringade in ett antal förbättringsområden som ska genomföras under VT 2019. Enkätens resultat presenteras under höstterminen 2019 i elevrådet, för personal samt alla elever i klasserna via elevrådsrepresentanter.

Vårdnadshavares delaktighet

Arbetet med planen tas upp i skolans föräldraråd av rektor.

Personalens delaktighet

Personalen är aktiva i genomförandet av elevenkäten under vårterminen, enkäten presenteras vid en arbetsplatsträff för lärarkollegiet av rektor samt lärarrepresentant från elevrådet, planen skrivs/revideras därefter av rektor och följs upp med lärarna varje år.

Förankring av planen

Planen presenteras för såväl elever, vårdnadshavare som personal vid terminsstart varje läsår.

Utvärdering

Hur har förra årets plan utvärderats

En ny enkätundersökning genomfördes bland skolans samtliga elever under vårterminen 2019. Föregående års plan utvärderades och det ledde till konkreta åtgärder som resulterade i planen för läsåret 2019-2020.

Vad blev resultatet av utvärderingen?

Planen mot diskriminering och kränkande behandling reviderades vid början av höstterminen 2019.

Fokusfrågorna är lika föregående år, dvs:

Finns det någon plats på skolan där du känner dig mer otrygg än på andra platser?

Har du upplevt någon orättvis behandling under detta läsår? Från vuxna eller ungdomar? När har du upplevt orättvis behandling under läsåret? Under lektion? Under rast? I matsalen??
Har du några förslag på hur vi ska skapa en ännu rättvisare och tryggare skola?
Ett trevligt bemötande och ett gott språkbruk är viktiga delar för att skapa ett positivt arbetsklimat. Hur upplever du att det fungerar på vår skola?
Påverkas dina prestationer av din omgivning?

Årets plan ska utvärderas senast

2020, september

Så här ska årets plan utvärderas

Förnyad enkätundersökning i skolans samtliga årskurser. Uppföljning av de förbättringsområden som startar i augusti 2019.

Ansvarig för att årets plan utvärderas är

Rektor

Främjande insatser

Göingeskolan

Vi som vuxna ska sträva efter att vara goda förebilder. Vi ska sträva efter att hela vår verksamhet ska genomsyras av förståelse för andra människor och en förmåga till inlevelse. Det ska finnas en omsorg om den enskildes välbefinnande och utveckling.

I det dagliga arbetet ska alla i personalen reagera på knuffar eller annan fysisk kontakt i syfte att förstöra/skada, fula ord, samt på förekomsten av ord med rasistiska, sexuella eller fysiska kopplingar.

Områden som berörs av denna insats

Kränkande behandling

Kön

Könsidentitet eller könsuttryck

Etnisk tillhörighet

Religion eller annan trosuppfattning

Funktionsnedsättning

Sexuell läggning

Ålder

Mål och uppföljning

Eleverna vid Göingeskolan ska inte drabbas av orättvis behandling p.g.a. kön, etnisk tillhörighet, religion, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning.

Åtgärder för att nå målen

Varje lärare ska ta tag i problem i sitt klassrum. Om en lösning inte finns att nå i detta arbete anmäls ärendet vidare till skolans elevhälsoteam, som ser till att rätt stödinsatser sätts in för att främja arbetet.

Ansvariga för insatsen

Rektor i samarbete med skolans elevhälsoteam

Lärare (ansvar i klassrumssituationen)

Tidpunkt för när insatsen ska vara klar

Arbetet pågår under hela läsåret.

Kartläggning

Kartläggningsmetoder

Skolan har i samarbete med elevrådet genomfört en enkät i samtliga årskurser för att ringa in fokusområden för att få en ökad trygghet och en bra miljö för eleverna.

Områden som berörs i kartläggningen

Kränkande behandling

Kön

Könsidentitet eller könsuttryck

Etnisk tillhörighet

Religion eller annan trosuppfattning

Funktionsnedsättning

Sexuell läggning

Ålder

Hur har eleverna gjorts delaktiga i kartläggningen?

Eleverna har besvarat en kartläggningsenkät samt deltagit i klassvisa diskussioner. Elevrådet har deltagit i analysen av kartläggningen. Samtliga elever delges resultatet under vårterminen 2019.

Hur har personalen gjorts delaktiga i kartläggningen?

Personalen har varit delaktiga i arbetsprocessen och tillsammans med rektor gjort en analys av utfallet.

Resultat och analys av kartläggningen

Otrygghet upplevs framförallt vid pingis borden när många spelar samtidigt.

Ett fåtal elever anser att andra elever fått en orättvis behandling/upplevt kränkningar under det gångna läsåret.

Förslag på att skapa en ännu rättvisare och tryggare skola är: att lärare och elever ska lyssna mer på varandra, att fler vuxna är ute i korridorerna, att fler lärare säger till rökarna samt att det blir ännu hårdare förbud mot rökning.

Gällande bemötande och språkbruk svarar flera elever att vissa elever har dåligt språkbruk och att många svär och använder könsord.

Framgångsfaktorer för att prestera bra i skolan är: en vilja att bli något när man går ur skolan och betygen motiverar.

Förebyggande åtgärder

Göingeskolan

Skall vara en trygg arbetsplats för såväl elever som personal.

Områden som berörs av denna insats

Kränkande behandling

Kön

Könsidentitet eller könsuttryck

Etnisk tillhörighet

Religion eller annan trosuppfattning

Funktionsnedsättning

Sexuell läggning

Ålder

Mål och uppföljning

Det ska inte finnas otrygga elever på Göingeskolan. Uppföljning av valda åtgärder görs under vårterminen 2019 och nya mål för nästa års plan tas.

Åtgärder

1. Fortsatt fokus kommer att läggas på att se till att rökarna inte befinner sig på skolans område när de röker.

Ansvar: Skolans personal, elever och rektor tillsammans. Fortsatt förebyggande arbete med SMART-metoden.

2. Lärares synlighet vid raster ger ökad trygghet. **Ansvar:** Skolans personal under ledning av rektor.

3. Uppmärksamma dåligt språkbruk. **Ansvar:** Skolans personal, elever och rektor tillsammans.

Motivering till vald åtgärd

I elevenkäten anger flertalet elever att de känner sig otrygga vid vissa kartlagda område på Göingeskolan. Fortsatt arbete kommer att ske för att reducera dessa områden.

Ansvariga för insatsen

Förnyad enkätundersökning våren 2020. **Ansvar:** rektor tillsammans med elevråd

Uppföljning av otrygga områden sker vid skyddsronde som är planlagd under hösten 2019. **Ansvar:** rektor tillsammans med elevskyddsombud

Skolans kurator och elevcoach är ett stöd till såväl elever som personal i samarbete med övrig personal i skolans elevhälsoteam. **Ansvar:** Skolans elevhälsoteam.

Tidpunkt för när förebyggande åtgärd ska vara klar

Samtliga områden som ringats in skall åtgärdas under läsåret 2019-2020.

Rutiner för akuta situationer

Policy

Tillsammans med eleverna skall personalen vidareutveckla arbetet för en skola utan mobbning, kränkande särbehandling, trakasserier och främlingsfientlighet.

Rutiner för att tidigt upptäcka trakasserier och kränkande behandling

Vi ska uppmuntra eleverna att våga säga ifrån, dels direkt till elever och dels rapportera till personal.

Personal ska alltid reagera då de får kännedom om att en elev utsätts för kränkande behandling på skolan. Man ska lägga sig i och kommentera.

Personalen ska visa intresse för hur elever mår och hur de bemöter varandra.

Om det föranleder till andra åtgärder än samtal skall detta meddelas rektor som sammankallar skolans elevhälsoteam eller representanter från teamet för att gå vidare i ärendet.

Rutiner för att utreda och åtgärda när en elev kränks av andra elever

Personal som uppmärksammar eller får kännedom om **en enskild kränkande händelse** samtalar så fort som möjligt med berörda elever. Upplever elev att denna har utsatts för kränkande behandling ska detta skyndsamt anmälas till huvudman (ansvarig är rektor) enligt kommunens rutiner och vårdnadshavare informeras. Händelsen skall följas upp av berörda.

Vid **mobbing, d.v.s. upprepad kränkande behandling**, har vi följande arbetsgång:

1. Händelsen/erna anmälas skyndsamt till huvudman enligt kommunens rutiner.
Ansvar: Rektor
2. En kartläggning görs om den utsattes situation genom enskilda samtal med barnet och föräldrarna. Samtalen hålls av personal, i vissa fall av 2 vuxna tillsammans. Det är av vikt att detta görs så fort som möjligt.
Ansvar: Direkt inblandad personal och någon i elevhälsoteamet, vid behov i samråd med rektor.
3. En kartläggning görs av situationen kring utövaren på motsvarande sätt som för den utsatte. Denne uppmanas att berätta för sina föräldrar som sedan ska ta kontakt med skolans personal. Om inte detta sker kontaktar skolan hemmet.
Ansvar: personal i arbetslaget och elevhälsoteamet, vid behov i samråd med rektor.

Dokumentation av samtal och övriga insatser görs under hela utredningens gång i fastställt dokumentationsunderlag.

Samtalen fortsätter kontinuerligt, omfattning och frekvens avgörs från fall till fall.

Alla ärenden följs upp av berörd personal. Stor vikt ska läggas på att följa upp så att inte någon utsätts för någon form av repressalier.

Ansvar: personal i arbetslaget och elevhälsoteamet, i samråd med rektor.

Rutiner för att utreda och åtgärda när elev kränks av personal

Vid en sådan händelse är det av stor vikt att skolledningen agerar snabbt och med stor tydlighet för att undvika ryktesspridning och spekulationer. Upplever elev att denna har utsatts för kränkande behandling ska detta anmälas till huvudman (ansvarig är rektor) enligt kommunens rutiner.

Det är viktigt att man från vuxnas håll markerar att ingen form av maktmissbruk får förekomma då det kan vara så att en elev kan ha svårt att berätta p g a det maktövertag som kan finnas mellan en vuxen och ett barn.

Arbetsgång:

1. Händelsen anmäls skyndsamt till huvudman enligt kommunens rutiner.
Ansvar:Rektor
2. Information om händelsen samlas in. Utredningen skall ske med all möjlig hänsyn till alla inblandade och allsidigt belysa vad som inträffat.
3. Enskilda samtal med berörda hålls.
4. Berörda föräldrar kontaktas. Facklig representant meddelas angående den vuxne.
5. Uppföljning och utvärdering. Har man inte på skolan den nödvändiga kompetensen skall hjälp utifrån anlitas. Vid varje enskilt fall skall bedömning göras av hur allvarlig kränkningen är och om anmälan till myndighet skall göras. **Ansvar:** Rektor

Rutiner för uppföljning

Rutinerna utvärderas årligen. Ansvar: Rektor

Rutinerna tas upp vid föräldramöten i september varje år. Ansvar: Lärare

Rutinerna tas upp vid mentorstid vidterminsstart varje nytt läsår. Ansvar: Lärare

Rutiner för dokumentation

Skolans dokumentationsunderlag kring kränkande behandling skall användas. Se bilaga 1.

Vem är ansvarig?

Elevhälsoteamet ansvarar för att dokumentationen påbörjas av utsedd personal i ärendet.

Personal som elever och föräldrar kan vända sig till

Göingeskolans elevhälsoteam

Robert Dirksen
Rose-Marie Johansson
Evelina Jönsson
Kerstin Malm
Camilla Hedesand
Sofia Eriksson
Stellan Larsson

Rektor
Bitr. rektor/spec. pedagog
Kurator
Studie- och yrkesvägledare
Skolsköterska
Skolpsykolog
Elevecoach

samt berörda mentorer eller övrig personal.

Definition av begrepp

Diskriminering

Diskriminering är när skolan på osakliga grunder behandlar en elev sämre än andra elever och behandlingen har samband med diskrimineringsgrunderna kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning, eller ålder. Diskriminering kan vara antingen direkt eller indirekt.

Direkt diskriminering

Med direkt diskriminering menas att en elev missgynnas och det har en direkt koppling till någon av diskrimineringsgrunderna. Ett exempel kan vara när en flicka nekas tillträde till ett visst gymnasieprogram med motiveringen att det redan går så många flickor på just detta program.

Indirekt diskriminering

Indirekt diskriminering sker när en skola tillämpar en bestämmelse eller ett förfaringsätt som verkar vara neutralt, men som i praktiken missgynnar en elev på ett sätt som har samband med diskrimineringsgrunderna.

Om exempelvis alla elever serveras samma mat, kan skolan indirekt diskriminera de elever som på grund av religiösa skäl eller på grund av en allergi behöver annan mat.

Trakasserier och kränkande behandling

Trakasserier definieras i diskrimineringslagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (jämför kränkande behandling nedan).

Det kan bland annat vara att man använder sig av förlöjligande eller nedvärderande generaliseringar av till exempel "kvinnliga", "homosexuella" eller "bosniska" egenskaper. Det kan också handla om att någon blir kallad "blatte", "mongo", "fjolla", "hora", eller liknande. Det gemensamma för trakasserier är att de gör att en elev eller student känner sig förolämpad, hotad, kränkt eller illa behandlad.

Kränkande behandling

Kränkande behandling definieras i skollagen som ett uppträdande som kränker en elevs värdighet, men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund.

Gemensamt för trakasserier och kränkande behandling är att det handlar om ett uppträdande som kränker en elevs värdighet. Några exempel är behandling som kan vara slag, öknamn, utfrysning och kränkande bilder eller meddelande på sociala medier (till exempel Facebook).

Både skolpersonal och elever kan agera på ett sätt som kan upplevas som trakasserier eller kränkande behandling.

Exempel på händelser som kan vara det som i lagen benämns kränkande behandling

- Carl blir ofta kontaktad via msn av elever på skolan. Där kallar de honom ”pucko” och ”tjockis”. De har också lagt ut bilder av Carl på Lunarstorm. Bilderna har tagits i duschen efter gymnastiken.
- Lisa är stökig i klassrummet och vill inte lugna ner sig trots lärarens tillsägelse. Ett gräl som uppstår emellan dem slutar med att läraren ger Lisa en örfil.
- Oliver har slutat fråga om han får vara med och leka på rasterna. Han är hellre ensam än att behöva höra de andra säga att han inte får vara med. Skolans personal tror att Oliver är ensam för att han tycker om det. ”Han är en ensamvarg”, säger klassläraren. Oliver orkar inte förklara hur det egentligen ligger till.

Sexuella trakasserier

Trakasserier kan också vara av sexuell natur. De kallas då för sexuella trakasserier.

Det kan handla om beröringar, tafsningar, skämt, förslag, blickar eller bilder som är sexuellt anspelande. Det kan också handla om sexuell jargong. Det är personen som är utsatt som avgör vad som är kränkande.

Repressalier

Personalen får inte utsätta en elev för straff eller annan form av negativ behandling på grund av att eleven eller vårdnadshavaren har anmält skolan för diskriminering eller påtalat förekomsten av trakasserier eller kränkande behandling. Det gäller även när en elev, exempelvis som vittne, medverkar i en utredning som rör diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling.

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Med kön avses enligt diskrimineringslagen att någon är kvinna eller man.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering och trakasserier

- Maria vill göra sin praktik på en målarfirma, men studie- och yrkesvägledaren avråder henne med argumentet ”Det är för hårt arbete för en tjej”. [diskriminering]
- Pedro blir retad av kompisarna på fritidshemmet för att han är den ende killen som valt att gå med i dansgruppen. [trakasserier på grund av kön]
- Några elever på skolan sprider ett rykte om Karin, att hon betar sig som en hora och hånglar med vem som helst. [sexuella trakasserier]

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsöverskridande identitet eller uttryck avses enligt diskrimineringslagen att någon inte identifierar sig som kvinna eller man eller genom sin klädsel eller på annat sätt ger uttryck för att tillhöra ett annat kön.

Diskrimineringsombudsmannen har valt att använda sig av begreppen könsidentitet eller könsuttryck eftersom lagens begrepp könsöverskridande identitet eller uttryck signalerar att det som skyddas är en avvikelse från ”det normala”.

Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Jorge blir förlöjligad och hånad av en grupp killar i skolan eftersom han sminkar sig med mascara och läppglans. [trakasserier]
- Kim, som identifierar sig som intergender, söker upp skolkuratoren på sitt gymnasium för att tala om problem i familjen. Skolkuratoren ifrågasätter Kims könsidentitet och istället för att få prata om sina problem hemma, måste Kim förklara och försvara vad intergender betyder och innebär. [diskriminering]
- Alex, som klär sig i kjol och klänning, blir utföst av de andra tjejerna från skolans tjejtoalett eftersom de tycker att Alex är för mycket kille för att få gå in där. [trakasserier]

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas enligt diskrimineringslagen nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande.

Alla människor har en etnisk tillhörighet. En person som är född i Sverige kan vara rom, same, svensk, kurd eller något annat. En och samma person kan också ha flera etniska tillhörigheter.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- En skola med många elever med annan etnisk tillhörighet än svensk ger förtur åt etniskt svenska barn vid antagning av nya elever för att inte få en alltför segregerad elevgrupp. [diskriminering]
- Thomas, som är svart, får många kommentarer från de andra eleverna om sitt hår och sin hudfärg. Många vill ta och känna på honom. Klassföreståndaren avfärdar honom med att "Ja, men du vet ju att du är annorlunda. Det är klart att de andra är nyfikna på dig. De menar ju inget illa". [trakasserier]
- Maria är bäst i klassen på svenska. Hon är aktiv på lektionerna och har alla rätt på proven. Läraren vill inte ge Maria MVG, då svenska inte är hennes modersmål. [diskriminering]

Religion eller annan trosuppfattning

Diskrimineringslagen definierar inte religion eller annan trosuppfattning. Enligt regeringens proposition (2002/03:65) bör endast sådan trosuppfattning som har sin grund i eller samband med en religiös åskådning som till exempel buddism eller ateism omfattas av diskrimineringsskyddet. Andra etniska, politiska eller filosofiska uppfattningar och värderingar som inte har samband med religion faller utanför.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- Vincent, vars familj är med i Pingstkyrkan, blir ofta retad för det av några klasskamrater. De säger det på skämt, men han tycker inte att det är roligt. [trakasserier]
- Läraren nekar Leila att bära huvudduk på SFI-undervisningen med motiveringen
- "Huvudduk är ett tecken på kvinnoförtryck". Det innebär att Leila utestängs från sin utbildning. [diskriminering]
- Rebecka är judinna. En dag har någon ristat ett hakkors på hennes skåp. [trakasserier]

Funktionsnedsättning

Med funktionshinder menas i diskrimineringslagen varaktiga fysiska, psykiska eller begåvningsmässiga begränsningar av en persons funktionsförmåga som till följd av en skada eller sjukdom fanns vid födelsen, har uppstått därefter eller kan förväntas uppstå.

DO använder sig av Handisams beteckning funktionsnedsättning – och inte funktionshinder eftersom hindren finns i samhället och inte hos personen.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier

- På skolavslutningen ropade skolans rektor upp alla elever individuellt och tackade av var och en förutom särskoleklassen, som hon ropade upp som grupp. [diskriminering]
- Elenas pappa har en CP-skada. Hon blir arg och ledsen när andra elever i skolan ropar "Din pappa är jävla CP." [trakasserier]
- Patrik, som har ADHD, blir utkörd från klassrummet för att han inte kan sitta still. Han lämnar hela tiden sin plats. En dag klarar lärarvikarien inte av situationen utan skickar hem Patrik med orden "ADHD-barn borde inte få gå på högstadiet!" [diskriminering och trakasserier]

Sexuell läggning

Med sexuell läggning avses enligt diskrimineringslagen homosexuell, bisexuell eller heterosexuell läggning.

Exempel på händelser som kan vara diskriminering eller trakasserier som har samband med sexuell läggning.

- Några elever i skolan brukar vara elaka mot Johanna på många olika sätt. Oftast kallar de henne "äckliga lebb". [trakasserier]
- Det har gått bra i skolan för James tills hans två pappor kom på besök. Efter det har han svårt att få vara med i grupparbeten och ibland får han jobba ensam.
- James vill inte vända sig till sin lärare eftersom läraren ser att de andra fryser ut honom, men inte gör något. [trakasserier]
- På skolan ordnas en avslutningsbal. Elin och Anna, som är ett par, får inte dansa den första uppvisningsdansen tillsammans. [diskriminering]

Ålder

Med ålder avses enligt diskrimineringslagen uppnådd levnadslängd.

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering på grund av ålder. Skyddet gäller alltså även i skolan.

Det är dock tillåtet att särbehandla på grund av ålder, till exempel om särbehandlingen är en tillämpning av skollagen.

Exempel på händelser som kan vara trakasserier:

- Malte är ett år yngre än sina klasskamrater och blir ofta retad på grund av detta. [trakasserier]
- Agnes pappa är mycket äldre än de andra papporna i hennes klass. Hon blir sårad när de andra klasskamraterna skämtar om det. Hon har sagt ifrån att hon blir ledsen, men de fortsätter i alla fall. [trakasserier]